

Ing. Ivan S v o b o d a
předseda KV - společnosti hornické ČSVTS,
odborný ředitel pro techniku GR koncernu SHD

Účast VÚHU na celostátních konferencích Hnědé uhlí

Nový krajský výbor ČSVTS, který byl ustaven koncem roku 1971, se ve své odborné činnosti v roce 1972 soustředil na jednodenní akce krajského či republikového významu. Chtěl tím zjistit jednak profesní tematiku, o kterou by široká technická veřejnost měla zájem, jednak aktivitu členů krajské organizace. Z výsledků tohoto průzkumu začal v průběhu roku 1972 připravovat několikadenní celostátní konferenci Hnědé uhlí 1973. V přípravných pracích se pracovníci VÚHU podíleli na stanovení témat přednášek, jejich autorů, recenzích a redakčních pracích včetně expedice sborníků a v neposlední řadě na práci organizační. Jednání konference bylo rozděleno do tří sekcí: povrchové dobývání, hlubinné dobývání a sekce vědecko-výzkumná.

V sekci povrchového dobývání přednesli pracovníci ústavu 7 přednášek z 19 přednášek přednesených. Zabývali se v nich tematikou odvodňování terciárních sedimentů v souvislosti s povrchovým dobýváním hnědého uhlí, aplikací mechaniky zemin v sypanině na výsypkách, provozní spolehlivosti a náročnosti údržby technologických celků s pásovou dopravou, intenzifikací a modernizací dálkové pásové dopravy, problematikou dobývání těžce rozpojitelných nadložních materiálů, pomocnou mechanizací a jejím dalším vývojem a vlivem povrchového dobývání na životní prostředí a mikroklima.

V sekci hlubinného dobývání přednesli pracovníci ústavu 4 přednášky ze 16 přednesených a zabývali se problematikou odvodňování nadložních písků na dole Kohinoor, důlní činnosti v SHR v souvislosti s teplickými termálními prameny, problematikou větrání v podzemních a důlních dílech se separátním větráním a větráním ve větrních odděleních s výskytem sekundárního metanu.

Ve vědecko-výzkumné sekci přednesli pracovníci VÚHU 5 přednášek z 18 přednesených. Přednášky se zabývaly rozvojem povrchového dobývání hnědého uhlí a jeho perspektivou, novými technologiemi a jejich aplikací v podmínkách SHR, problematikou rýpadel a zakladačů pro technologický celek TC 4, problémy a úkoly geotechniky v SHR a HDBS a problematikou a prognózou vývoje velkokapacitní dopravy.

Ihned po ukončení konference shromáždili pracovníci ústavu přednášky zahraničních účastníků konference, přeložili je a vydali ve zvláštním sborníku.

Po zhodnocení průběhu jednání konference bylo konstatováno, že sekce povrchového i hlubinného dobývání dobře zvládly celý okruh problematik, které s jejich posláním souvisí.

Z hlediska profesního se podařilo náplně plně zvládnout a i úroveň jednotlivých přednášek korespondovala s úrovní pléna posluchačů. Nejevilo se tedy nutné náplň sekce v podstatě měnit. Poněkud jiné zkušenosti byly získány z vědecko-výzkumné sekce. Tematika přednesených přednášek byla příliš široká, což vyžadovalo různou úroveň zpracovaných přednášek, která byla v určitém rozporu s úrovní auditoria. Bylo proto rozhodnuto na příště rozdělit jednání konference na sekce povrchového a hlubinného dobývání a sekci vědecko-výzkumnou nahradit sekci pro pracovní prostředí a rekultivace. Náplň sekce vědecko-výzkumné pak rozdělit dle profesního zaměření na specificky monotematické akce, periodicky realizované v období mezi konferencemi Hnědé uhlí. Jednalo se především o problematiku geomechaniky a řešení stability svahů na skrývkách a výsypkách. Ustavení sekce pracovního prostředí a rekultivací bylo mimo samotný význam řešení problematiky též podpořeno rozvíjející se činností odboru životního a pracovního prostředí ve VÚHU. O těchto dílčích seminářích, které jsou součástí konferencí Hnědé uhlí, bude dále zmínka.

Další celostátní konference Hnědé uhlí se konala v roce 1976 v Sokolově. V sekci povrchového dobývání přednesli pracovníci VÚHU 6 z 9 přednesených přednášek. Zabývali se v nich

problematikou velkokapacitního technologického zařízení, možnostmi zvýšení provozní spolehlivosti dálkové pásové dopravy, vlivem hluku a vibrací na lidský organismus a jeho eliminaci, výhledem doplňkové mechanizace, spolehlivosti a udržitelnosti jako základem řízení údržby a hovořili o kvantitativním a kvalitativním zhodnocení zbytkové uhelné substance ve stařinách hlubinných dolů z hlediska povrchového dobývání.

V sekci hlubinného dobývání přednesl pracovník VÚHU jednu přednášku ze 4 přednesených s problematikou stability větrných sítí na hlubinných dolech v SHR.

V sekci pracovního prostředí a rekultivaci přednesl pracovník VÚHU jednu přednášku ze 3 přednesených. Zabývala se ovzduším v pánvi ve vztahu k rekultivační zeleni.

V roce 1979 se konala celostátní konference se zahraniční účastí v Prievidze. Jednání probíhalo pouze ve dvou sekcích. V sekci povrchového dobývání přednesli pracovníci VÚHU 4 přednášky z 8 přednesených. Zabývali se problematikou intenzifikace TC 1 a TC 2 a automatizací pásové dopravy, problematikou kusovitosti u kolesových rýpadel a dálkové pásové dopravy, stavem a výhledem doplňkové mechanizace na povrchových dolech a problematikou kvalitativní předúpravy těživa ze stařin v lomech SHR. V sekci hlubinného dobývání nebyla přednesena žádná přednáška pracovníky VÚHU. Sekce pro životní a pracovní prostředí nebyla výjimečně ustavena.

Celostátní konference Hnědé uhlí 1982 se konala v Sokolově. Jednání probíhalo opět ve třech sekcích. V sekci povrchového dobývání z 13 přednesených přednášek přednesli pracovníci VÚHU 2 přednášky. Zabývali se v nich problematikou optimální geometrie řezu rýpadla KU 800 a stavby výsypkové etáže ZP 6600 z hlediska maxim. využití výsypného prostoru a zlepšení stabilitních podmínek a srovnáním teoretických předpokladů s praktickými zkušenostmi při problematice snižování kusovitosti dobývaného materiálu. V sekci hlubinného dobývání přednesli pracovníci VÚHU 2 přednášky s problematikou dobývání uhlí komorováním pod neodvodněnými kuřavkovými píský na dole Kohinoor a zkušenostmi se zúžováním a rubáním v ochranném piliři dolu

Vítězný únor, k.p. DVÚZ.

V sekci životního a pracovního prostředí přednesli pracovníci VÚHU 8 přednášek z 16 přednesených a zabývali se otázkami vzniku a šíření exhalací v lomových provozech SHR, zápar a požárů v SHR, sociálními souvislostmi povrchového dobývání uhlí, účinky hluku a vibrací na zdraví pracujících, problematikou hluku a vibrací na lomových provozech a vlivem průmyslových exhalací na změny metabolismu stromů.

Konference Hnědé uhlí 1985 se bude konat v říjnu 1985 v Mostě. Jednání proběhne ve 4. sekcích. Navíc je ustavena sekce strojní a elektro.

V sekci povrchového dobývání bude předneseno 18 přednášek, z toho pracovníci VÚHU přednesou 4 přednášky. Budou se v nich zabývat problematikou postupů povrchových dolů pod Krušnými horami, teplických terem v souvislosti s těžbou hnědé uhlí, výsledky sociologických výzkumů pracovních kolektivů skrývkových technologických celků a přípravou těženého uhlí.

V sekci hlubinného dobývání bude předneseno 15 přednášek, z toho pracovníci VÚHU přednesou jednu přednášku, pojednávající o hydrogeologických poměrech a technickém řešení odvodnění lokality Hrádek nad Nisou.

V sekci pracovního a životního prostředí bude předneseno 14 přednášek, z toho pracovníci VÚHU 6 přednášek. Přednášky budou pojednávat o znečištění ovzduší v SHR a prognóze jeho vývoje v lomových provozech SHR, výsledcích výzkumu v omezování zápar a požárů v lomových provozech v SHR, o znečištění vod v důsledku povrchové těžby uhlí, vlivu hluku v lomových provozech na okolí a o výsledcích výzkumu exhalací na rekultivační porosty.

V nově ustavené sekci strojní a elektro bude předneseno 16 přednášek. Pracovník VÚHU přednese jednu přednášku o tyristorizaci velkostrojů.

Jak již bylo uvedeno, bylo po konferenci Hnědé uhlí 1973 rozhodnuto realizovat pravidelně semináře, zabývající se specifickou problematikou, která řeší dané otázky na vysoké profesní úrovni. Semináře byly a jsou konány jako součást celostátních konferencí Hnědé uhlí.

Nejvýznamnější semináře byly realizovány k problematice geomechaniky se zaměřením na stabilitu svahů skryvek a výsypek na hnědouhelných povrchových dolech.

Tak byl v roce 1975 konán republikový seminář, zaměřený na stabilitu svahů na povrchových dolech. Na tomto semináři bylo předneseno 16 přednášek, z nichž přednesli pracovníci VÚHU 3 přednášky. Zabývali se v nich perspektivními možnostmi ovlivnění stability skryvkových řezů a výsypkových svahů, vlivy působícími na stabilitu skryvkových a výsypkových svahů a možnostmi jejich eliminace a vzájemným ovlivňováním stability a technologie dobývání nadloží. Velmi cenným přínosem byly přednášky, přednesené odborníky z vysokých škol a ústavů ČSAV. Těchto přednášek vysoké odborné úrovně bylo předneseno 9.

Druhý republikový seminář byl realizován v roce 1977 s monotematickým zaměřením na geotechnický průzkum zemního masivu. Z 9 přednesených přednášek přednesli pracovníci VÚHU 2 přednášky. Zabývali se problematikou úrovně průzkumu zemního masivu a řešením stability svahu a dosavadními výsledky geomechanického průzkumu výsypkových těles. Zastoupení autorů z vysokých škol a ústavů ČSAV bylo podobné.

Třetí seminář se konal v roce 1978 a byl zaměřen na výstavbu a stabilitu výsypkových těles na Ervěnický koridor. Z 10 přednesených přednášek přednesli pracovníci VÚHU 3 přednášky. S ohledem na zaměření semináře na Ervěnický koridor stoupl počet přihlášek pracovníků k.p. DVIL - realizátorů stavby Ervěnického koridoru. Pracovníci VÚHU se ve svých přednáškách zabývali klasifikací zemin těžených na dole Jan Šverma z hlediska vhodnosti zakládání do Ervěnického koridoru, stabilitou tělesa Ervěnického koridoru v různých fázích výstavby a projektem pozorování

a měření v trase přeložky trati ČSD na koruně koridoru.

Další seminář byl realizován v roce 1979 a byl monotematicky zaměřen na polní a laboratorní geotechnické zkoušky zemín. Z 12 přednesených přednášek přednesli pracovníci VÚHU 2 přednášky. Zabývali se použitím petrografických metod v mechanice zemín a výsledky zkoušek výsypkových zemín na velkorozměrových smykačích.

Další seminář se konal v roce 1981 a zaměřil se na stabilitní řešení svahů a jejich zabezpečení. Bylo předneseno 8 přednášek, z toho pracovníky ústavu celkem 2. Zabývali se řešením stability svahu na cykloidní svažné ploše a stabilitní analýzou skrývkových a výsypkových svahů na povrchových dolech.

Šestý seminář se konal v roce 1983 a byl zaměřen na výstavbu a vývoj velkolomu česl. armády z hlediska stability svahů. Pracovníci VÚHU přednesli 2 přednášky z 10 přednesených. Zabývali se v nich dosavadním vývojem stabilitního řešení VČSA a řešením kapacitního zvýšení vnitřního výsypného prostoru VČSA. Zastoupení vysokých škol a výzkumných ústavů i ČSAV bylo opět na vysoké úrovni.

Poslední seminář se konal v roce 1984 a byl zaměřen na stavbu a provozování výsypek na povrchových dolech. Z 10 přednášek byly pracovníky VÚHU předneseny 4 přednášky, zhodnocující výsledky smykových zkoušek sypaniny na velkorozměrovém smykači, stabilitní řešení výsypky lomu Vršany, vytváření režimu vod ve výsypkových tělesech na základě dílčích pozorování v některých výsypkách SHR a HDBS, stabilitní řešení výsypných prostorů na velkolomech ČSA, Merkur a Jan Šverma.

Výše uvedený přehled dokumentuje významný podíl pracovníků VÚHU při zabezpečování přednášek na konferencích Hnědé uhlí i v dalších akcích organizovaných pobočkami, odbornými skupinami nebo předsednictvem KV hornické společnosti ČSVTS, a jejich pozitivní přínos při řešení technické problematiky rozvoje těžby hnědé uhlí.